Patricia Esteban Erlés - Gordana Matić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kuća lutaka

Manderley u plamenu

Probudila nas je vatra.

Slika 1: Ilustrirala Sara Morante

Sestra i ja užasnute smo ugledale bakinu kuću lutaka kako gori u kutu naše sobe. Nekako smo jastucima uspjele ugušiti požar pa poput dvaju uznemirenih divova provirile unutra. Plamenovi su zacrnjeli šarene tapete, a ostaci namještaja stršili su kao kostur pougljenjene ptice. Kašljale smo sve do stuba. Prazne oči ogledala zrcalile su samo trag od pepela koji je lebdio u zraku, pa smo malim prstom razvalile vrata spavaonica na drugom katu, strepeći od onog najgoreg. Usamljena

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/2.12.lt.2

porculanska stanarka, udovica otkad joj je suprug sestri nespretno ispao iz ruku, visjela je s lustera svoje spavaonice.

Ružna blizanka

Češljat ću te kad god me to budeš tražila, govorila je ružna blizanka lijepoj, prihvaćajući ulogu služavke osuđene na sjenu.

Slika 2: Ilustrirala Sara Morante

Lijepa je blizanka voljela slušati pseći dah svoje sestre, znati da je budna u olujnim noćima i da bdije nad njezinim mirnim snom. Zabranjujem ti da spavaš, govorila bi joj, ne smiješ zaspati prije mene, a ako dođe čudovište, neka prvo pojede tebe, i dok te bude proždiralo, upozorit ćeš me, a ja ću imati vremena uteći. Ružna je blizanka kimala. Bila je poslušna i zadržavala je dah, vrpcom joj vezala haljinu, laštila njezine bijele lakirane cipele, što god je zaželjela za nju je bila zapovijed, neopoziva želja savršena bića, idealizirane inačice nje same. Tako je malo nedostajalo da to bude ona, ali to ipak nije bila. Ružna blizanka nastavila ju je češljati svake noći, ravnala je svaki pramen kose stotinu i prvi put pred zrcalom, premda je lijepa blizanka tiho jecala i govorila joj da to više ne radi, preklinjala ju je da to više ne čini. Gluha, poput vjerna psa koji te ni mrtvu ne prestaje voljeti.

Pogrešan muškarac

Udala si se za pogrešnog muškarca, no činilo se da to nitko nije primijetio, čak ni ti nisi shvatila da se događa nešto čudno, sve dok, u isti čas kada i dvije stotine uzvanika na vašem vjenčanju, nije okrenuo glavu da te gleda kako ulaziš u crkvu s ocem koji te vodi pod rukom.

Taj čovjek nije bio tvoj zaručnik i on je to znao, bilo je to upisano u oštrici njegova osmijeha nalik na ožiljak koji mu se pojavio na usnama dok si se približavala kroz središnji prolaz crkve svakim korakom sve užasnutija. Ugledala si majku svoga zaručnika, nalik na debeli kolač boje ciklame, kako pored njega plače, ali to nije bio njezin sin i ti si se počela tresti. Osjećala si da ti se korzet vjenčanice lijepi za rebra i guši te. Jedna od violina koja je izvodila svadbenu koračnicu počela je cviljeti, izvan tonaliteta. Željela si potrčati, pobjeći, ali lakirane bijele cipele gurale su te u suprotnom smjeru. Tek su te dva koraka dijelila od oltara, podigla si pogled prema kupoli i presrela užasnut izraz lica anđela koji se iz visina bacio u prazninu zapetljan u nabore svoje srebrne tunike.

Još korak i otac ti je ispustio ruku gurajući te prema tom lažnom budućem mužu. Svi su stajali u tišini, ti si se željela onesvijestiti i nestati, ali ostala si mirna dok te je svećenik ušutkavao svojim riječima. Pogrešan te je muškarac pogledao praznim pogledom, a ti si uočila pauka kako mu hitro prelazi po desnoj zjenici dok ti on uzima ruku i na prstenjak nabada bljedunjavi prsten koji si

odabrala sa svojim zaručnikom. Tada, kao u nekom snu, čula si onu drugu, koja nisi ti kako šapuće: Da, uzimam.

Prve učiteljice

Naše su nas lutke poučile savršenstvu. Naučile smo što su nepomične kovrče, kako koljena držati skupa kada se nosi suknja, kako namjestiti diskretno ružičast osmijeh i kakav bistar pogled treba uputiti odrasloj gospodi u odijelima. Također smo naučile da će nas nadživjeti, da će s one iste stare police nadgledati našu odsutnost, poput vodoriga u dječjim sobama. Naučile su nas smrti, pa smo toga dana odlučile promijeniti pravila igre, ljubazno smo se smiješile dok smo češljajući ih nepotrebno snažno povlačile njihove blistave vlasi sjetnih djevojčica.

Killer barbies

Još kao djevojčica postala sam serijski ubojica. Kada bi se moje prijateljice okrenule ili izašle iz sobe za igru po zajutrak, likvidirala bih im barbike. Nisam mogla odvojiti pogled od njihovih Denver plavih očiju dok sam im, stišćući zube, čupala platinasto plavu kosu. Dovoljan je bio jedan udarac i kučka bi se raspala na dva monstruozna dijela, zauvijek. Čudna su ta bića, lutke. Pretpostavljam da mi nitko ne bi povjerovao. Kako objasniti da mi se svake noći neka pretila Nancy u staromodnoj spavaćici naslanjala na jastuk i šaputala kako je to najbolje za sve.

Izdajnica

Kada sam konačno skupila hrabrosti da se oprostim, ispričala sam svojoj lutki da nam je ostalo svega nekoliko popodneva za igru.

Slika 3: Ilustrirala Sara Morante

Zanijemjela je prvi put otkako je poznajem. Oprezno sam pričekala. Nije bilo reakcije, pa sam joj tragičnim glasom saopćila da sam čula liječnika kako govori mojim roditeljima da umirem od tuberkuloze. Tu-ber-ku-lo-ze, izgovorila sam u slogovima. Jako ću smršavjeti i pljuvati krv u maramicu. Neću napuniti ni jedanaest godina. Lutka je to prihvatila nekako nemarno i usmjerila svoj ledeni pogled u neku točku iza mojih leđa, možda u smjeru police koja je pripadala mojoj mlađoj sestri. Te iste noći, dok sam lijegala u krevet, majci sam čudnim odraslim glasom saopćila da sam odlučila s kojim igračkama želim biti pokopana.

Predjelo

Malo zatim stigla je smrt.

Slika 4: Ilustrirala Sara Morante

Svi smo je vidjeli kako plazi po tvojoj kosi, no spustili smo poglede i nastavili jesti. Tiho smo se molili da joj ti budeš dovoljna.

Svježe meso

Obožavam otvoriti hladnjak kada si ti tu.

Bezobrazno ogledalo

Ti nisi ona u ogledalu, ti si ona čiji odraz ona u ogledalu ne želi biti.

Čudovišta na tvojim stopalima

Znaju sve o tvojih deset prsta i o tvojim ljubavnicima.

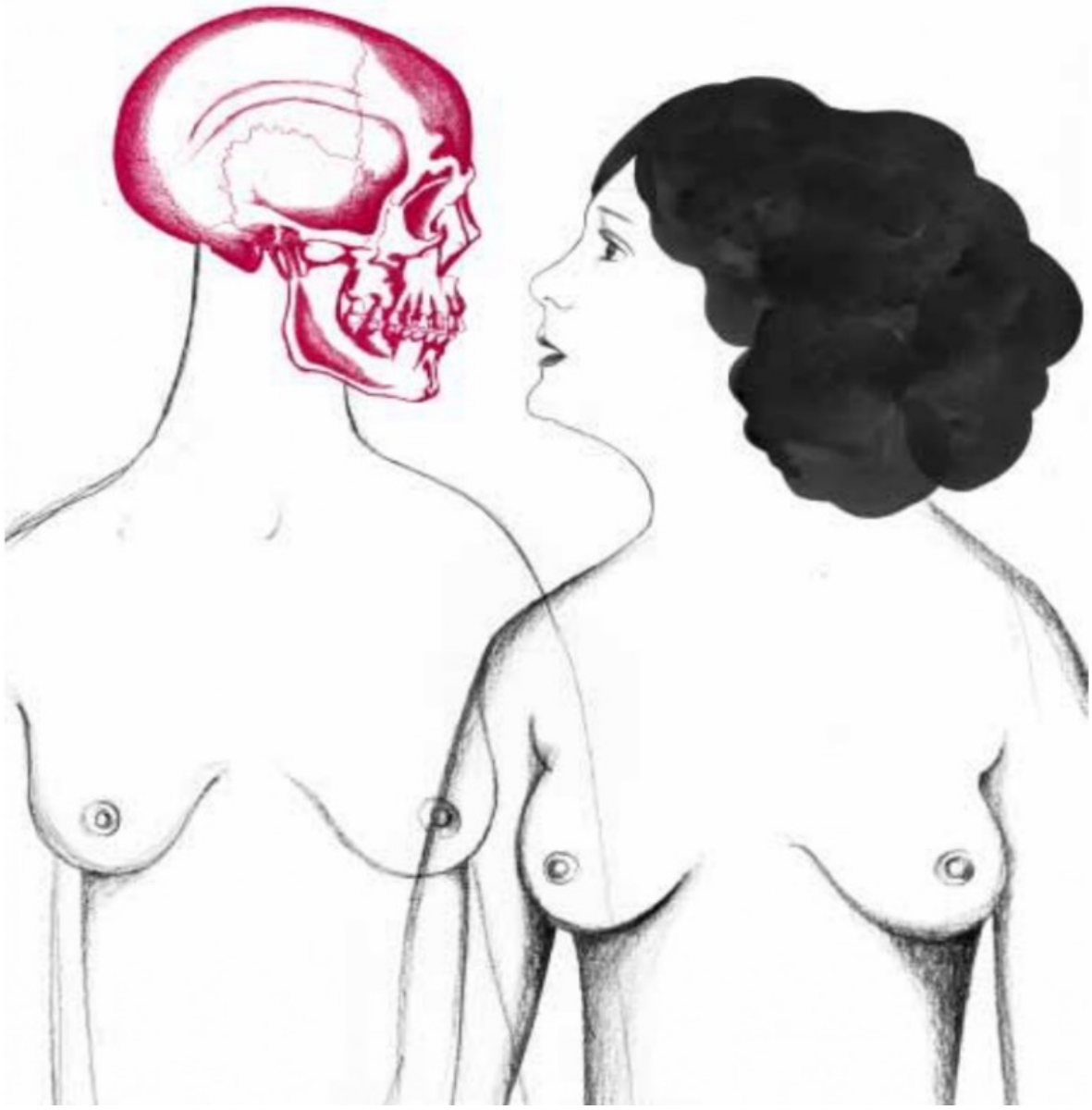

Slika 5: Ilustrirala Sara Morante

Odjednom se sa zelenom haljinom boje staklene boce ne slažu onako dobro kako si očekivala. Neke ružno stare poput pornoglumica i ti ih ostavljaš zaboravljene u najmračnijem kutu ormara. Druge nikada nećeš obuti jer su rođene bez sreće, uopće nisu dobile priliku. Treće su počinile samoubojstvo, smrt uslijed slomljene potpetice. Po četvrte nikada nisi ni otišla do postolara i time si jednog udovca učinila neutješnim. Ima parova kojih se sjećaš kako leže onesviještene pored hotelskog kreveta ili u sićušnoj sobici stana u kojemu je tada živio. Te, koje nikada nećeš moći izuti, ostavljaju najbolnije žuljeve na tvojim stopalima.

Rosaura

Mama je svake večeri izlazila s dečkom koji je u tom trenutku bio aktualan, a mene bi ostavljala zaključanu u dnevnom boravku da sa svojom lutkom gledam televiziju. Nemoj danas ići van, preklinjala sam je, nemoj, molim te. Vani je ledeno, a ona nije dobra. Mama se smijala, dala bi mi poljubac i pritom mi umjetnim trepavicama ogrebla nos. Rosaura te čuva, a kako kažeš, zla je, luda, bolje ti je da budeš dobra jer će mi ona sve ispričati, i tada bi je njezine iskrivljene potpetice, poput crnih konja zlikovaca iz filmova, odnosile u daljinu, a daljina je bila mjesto koje se zvalo zora. Nas dvije ostajale smo budne do kraja programa, bulјeći hipnotizirano u smrznutu odjavnu sliku na TV-u. Rosaurino srce počelo bi kucati u trenutku kada bi moje stalo.

Prazni stolci

U mojoj kući nije bilo ni majke ni oca, samo jedna brkata služavka u štirkanoj suknji. Cipele nekog starog duha noću su same šetale hodnicima, a mojim je lutkama, nalik na udavljenu djecu, uvijek bilo hladno i bojale su me se. Služavka bi ih posjela na prazne stolce u salonu i tako smo nas dvije večerale u tišini i polumraku, dok nas je s nekog prastarog sata nadgledala sova. Poslije, kada bi me ispratila na spavanje, služavka bi ostavila svijeću da gori pored mojeg kreveta. Zatvori oči i zaspi prije negoli izgori svijeća, prije nego što dođu, govorila bi mi dok je lebdeći izlazila iz spavaće

sobe. Bacila bi ključeve, a ja sam ostajala ondje, promatrala svijeću kako umire, gledala zid koji se malo-pomalo puni sjenama, osjećala užas jer baš nikada nisam mogla biti posve sama.

Obiteljski portret

Nastavili su živjeti ondje, poslije Onoga. Bilo im je draže praviti se da se ništa nije promijenilo, ne obazirati se na zrcala, piti zrak iz šalica, slaviti rođendane pušući svjećice koje je redovito gasio propuh iz obližnje sobe. Sjedili su oko stola, kao uvijek. Otac i majka u odjeći s vjenčanja, u pripijenim odjelima kao na starinskim portretima. Dvojica starije braće bila su poput blizanaca, prerušena u nikad nošena mornarska odijela. Malena, koja je ostala posljednja, bila je odjevena u ružičasto poput lutke. Svi su se pravili da ne znaju da su od njih ostale samo kosti i mrtvački veo.

Slika 6: Ilustrirala Sara Morante

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License